פרשת השבוע על פי ה"שם משמואל"

פרשת שמיני

ויקחו שני בני אהרן וגו' אש זרה אשר לא צוה אותם. ויש להתבונן איך קדושי עליון אלו שאמר עליהם משה לאהרן עכשיו אני רואה שהם גדולים ממני וממך, איך טעו בזה:

ונראה עפ"י מה שכתב הרב בכוונת המקוה דשמחה היא כוללת הפכים, והראי' שאדם בעת שמחתו הוא יכול לסבול אפי' שונאו ומתנגדו. ונראה דכן תהי' הגאולה העתידה בב"א, ואף שלא זכו, עכ"פ בעתה תהי' הגאולה, והיינו שאז ישמח ה' במעשיו, ומחמת השמחה הגדולה יתקרבו כולם אפי' אלו שהיו ח"ו בתכלית הריחוק, ואחר שיתקרבו ויטעמו מתיקות ההתקרבות ישליכו איש אלילי כספו וזהבו וישובו בתשובה שלימה עד שיהיו נרצים מצד עצמם:

וי"ל שזו היתה כוונת נדב ואביהוא עפ"י מאמרם ז"ל (מגילה י':) שאותו יום היתה שמחה לפני הקב"ה כיום שנבראו בו שמים וארץ, וחשבו הם שהגיע זמן התיקון הכללי, כמו לעתיד שהכל יתקבל ויתוקן ולא תהי' עוד שום זרות, וע"כ אז לא יהי' נצרך לאש קודש דוקא. אך הלא אמרו חז"ל שם שלא היתה שמחה שלימה מחמת שמתו נדב ואביהוא, וא"כ הם שלא שיערו מראש שימותו הבינו שתהי' השמחה בשלימות, אבל באמת לא היתה השמחה בשלימות שבשמים עבר ועתיד והוה הכל צפוי מראש, אבל הם לא הי' ביכולתם לידע זה ושפטו רק משמחת הקמת המשכן שהבינו שמזה צריכה להיות שמחה למעלה כיום שנבראו בו שמים וארץ, ע"כ טעו והקריבו אש זרה:

ויאמר משה אל אלעזר ואיתמר בניו הנותרים. ופירש כ"ק אבי אדמו"ר זצללה"ה לשון הנותרים עפ"י דברי הש"ס מגילה (ט"ז:) לשאר עמו שמשים עצמו כשיריים, והיינו שהם היו בעיני עצמם כנותרים, עכ"ד. ונראה דבשביל זה נשתיירו, שהרי הי' זה היפוך חטא נדו"א שהורו הלכה בפני רבם או שנתחייבו עוד מסיני ויחזו את האלקים ולכל הדעות הי' ענינם היפוך הכנעה, וע"כ הם שהיו נכנעים נצולו. ובזה יש לומר הטעם דבשביל שהרשו בדמימה זכו שנתיחדו בדיבור בפרשת מאכלות אסורות, דהנה הדמימה נצמחה ג"כ מפאת גודל ההכנעה, שנכנע יכול יותר לקבל גזירת המקום מאהבה כמובן:

והנה מאכלות אסורות כתבו ז"ל הטעם מפני שהנאכל ישוב לגוף האוכל, ובאשר המאכלות האסורות נשפעים משלש הקליפות הטמאות א"כ נעשה חלק מהגוף נשפע מהטומאה ושוב אינו ראוי שתשרה עליו נשמה קדושה, והרח"ו מוסיף שלעומת שהיתה שורה בו נשמה קדושה שורה עליו כח טומאה כעין טומאת מת, ולדברי כולם הוא קלקול הגוף:

והנה האדם הוא מורכב מגוף ונפש ושניהם צריכין זיכוך, זיכוך הנפש הוא ע"י שכל התורה, והגוף ע"י הכנעה וביטול והמשכה לרצון הש"י, וע"כ הם שהיתה בהם מדת הכנעה ונשלם גם גופם, להם ראוי' ומתאימה פרשת מאכלות אסורות:

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'. בת"כ אמר להם משה לישראל אותו יצה"ר העבירו מלבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום כשם שהוא יחידי בעולם כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו שנאמר ומלתם את ערלת לבבכם מפני מה כי אני ה' אלקיכם הוא אלקי אלקים ואדוני האדונים עשיתם כן וירא אליכם כבוד ה'. ופירש זקיני אדומו"ר הגדול זצללה"ה מקאצק כי כתיב ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה', היינו שקרבו והעמידו את עצמם לקבל המדרגות, ואמר להם משה מדרגות אתם חפצים עשו אתם את שלכם אותו יצה"ר העבירו מלבכם וכו', עשיתם כן או ממילא וירא אליכם כבוד ה', עכדה"ק. ביאור הדברים דבודאי ישראל שהי' לבם נשבר בקרבם מחמת חטא העגל ועשו תשובה גדולה מאד בודאי העבירו את יצה"ר מלבם, אלא דידוע דכל מה שאדם עומד במעלה גבוהה כן צריך לנקות עצמו ביותר, ויש דברים הרבה שאינם נחשבים כלל לחטא לרוב בני אדם אלא לאנשי מעלה שלעומת מעלתם גם זה נחשב לחטא. וכן כתיב וסביביו נשערה מאד ואמרו ז"ל (יבמות קכ"א:) מלמד שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה. וידוע מה שכתבו הספרים בטעם היא"צ שבאשר אז הנשמה הולכת למקום גבוה מתעוררים דברים שבמקום הראשון לא הי' נחשב לחטא ובמקום גבוה זה גם זה נחשב לחטא וצריך מירוק, ולפעמים פוסקים עליו גיהנם אף שכבר זה מנוקה מכמה שנים ויושב ברום המעלה. ומספרים על הרה"ק מראפשיץ זצללה"ה שהלך ר"ה לתשליך ופגע בהרבי מלובלין זצללה"ה בחזירתו מתשליך, ושאלו הרבי אנה אתה הולך, והשיב שהולך להגביה מה שהשליך הרבי, ולא לבד בדרך צחות אמר כן אלא שכן הוא באמת:

ויש לומר ג"כ שברוב השנים קוראים פרשה זו בשבת הראשון אחר הפסח, ובודאי לא במקרה היא אלא בכוונה, מטעם הנ"ל אחרי אכילת מצוה שבחג הפסח מיכלא דאסוותא מיכלא דמהימנותא שישראל מתחדשין ומחליפין כח לכנוס תחת כנפי השכינה להיות לעם לה', באה אח"כ האזהרה לפרוש ממאכלות אסורות כנ"ל:

ומכאן יש לימוד לכל אדם הבא ליטהר, שראשית דרכו ישגיח על אכילתו שתהי' בקדושה ובטהרה, ובשביל זה בא לטהרת מחשבה, וכל עבודתו ויתורתו יהיו באופן אחר לגמרי, ובזוה"ק (מ"א סוע"ב) כל עמל אדם לפיהו, בשביל שלא שמר את פיו ממאכלות אסורות, ומובן ממילא להיפוך שהמתקדש במאכלו נסתלק ממנו כל עמל, וברש"י תהלים (מ' ט') ותורתך בתוך מעי שמאכלי הוא עפ"י התורה שנשמר ממאכלות אסורות, א"כ המתקדש במאכלו נעשים גם המעים שהוא שפלות הגוף נמי קודש, ודי בזה:

ולפי"ז ישראל אף שכבר היו נקיים בלתי שום פסולת, מ"מ כשהעמידו עצמם לקבל מדרגות אמר להם אותו יצה"ר העבירו מלבכם, היינו האומנם שיצה"ר שלכם מכבר עקרתם אותו, אבל אותו יצה"ר, שעתה מחדש נחשב ליצה"ר, שעד כה לא הי' נחשב ליצה"ר כלל, והכוונה על זה עצמו שהעמידו עצמם לקבל מדרגות, א"כ הרי אתם עובדים את עצמכם לקבל פרס ולעומת מדרגות גדולות כאלו שאתם חפצים, גם זה נחשב ליצה"ר, אלא שתהיו ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום שיהיו כל מגמותיכם לצורך גבוה ולא לצורך עצמכם. וזה שהוסיף תיבת ביראה אחת, כי יראה הוא העומד מרחוק היפוך אהבה שהיא תשוקת האדם להדבק בו ית"ש. וזה שאמר כשם שהוא יחידי כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו, וזה יחוד המעשה שלא יתכוון בו אלא לצורך גבוה לבד, אבל כשכוונתכם להשיג מדרגות אין העבודה מיוחדת לשם ית"ש, אלא גם לצורך עצמכם, אלא אתם עשו את שלכם, ואז המדרגות יבואו ממילא, וכענין שאמרו ז"ל (ספרי פ' עקב) אל תאמר אקרא וכו' שאהי' בן עוה"ב אלא למד מאהבה וסוף הכבוד לבוא. ואמנם אין זה עבור פשוטי העם כמונו, והלואי שיהיו כל מגמותינו תמיד להשיג מדרגות ולא לכסופין דהאי עלמא. אך יש בדברים האלה לימוד לכל איש, באשר יש זמנים מיוחדים לכל נפש שבאה בו התעוררות כמ"ש (יחזקאל מ"ו) וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח, ואז צריכין תשובה ביותר על דברים שבשאר זמנים אינם נחשבים כ"כ לחטא. ובזה יש לפרש כפל הלשון והתקדשתם והייתם קדושים, שאחר שתתקדשו תצטרכו עוד להתקדש גם מזה שלא נצרכתם מקודם:

וכפר בעדך ובעד העם. ובקרבנות העם הי' כפרה רק לעם לבדם ולא לאהרן, וכבר עמדו בזה כלי יקר ואוה"ת. ונראה דהנה קרבן הוא כשמו שמקרב הנשמה ומקשרה בשרשה, ומזה באה הכפרה ששואב חיים ממקור החיים או כמו מים שנטהרו בהשקה. ולפי"ז באשר ישראל היו דבוקים באהרן ואהרן בקרבנו קשר את נשמתו בשרשה ונדבקה במקור החיים, ממילא כל ישראל שהיו דבקים בו נתקשרו במקור החיים באמצעות אהרן, אבל בקרבן העם ששורש נשמתם נמוך משורש נשמתו לא הי' ביכולת קרבן זה לקשר את אהרן בשרשו. והבן: